

RECENZJA PRACY DOKTORSKIEJ

MGR SYLWESTRA KOSTECKIEGO

Katowice, 31.07.2020

Podstawowe dane recenzenta

Prof. dr hab. Feliks Widera

Dziedzina: Sztuki muzyczne

Dyscyplina: Wokalistyka

ŻŁECENIODAWCA OPINII: Akademia Muzyczna im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy

DOTYCZY: Uchwały Rady Wydziału Wokalno-Instrumentalnego AM w Katowicach z dnia 7 kwietnia 2016 roku oraz z dnia 20 kwietnia 2017 r. w sprawie:

- wszczęcia, na wniosek Pani **mgr Sylwestra Kosteckiego** przewodu na stopień doktora sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej wokalistyka
- wyznaczenia mojej osoby na recenzenta

Do nadesłanego mi przez Przewodniczącą Uczelnianej Rady Doskonałości Naukowej prof. dr hab. Marię Murawską pisma z dnia 22 czerwca 2020 z prośbą o sporządzenie recenzji dołączona została:

- Uchwała nr 29/2020 Uczelnianej Rady Doskonałości Naukowej z dnia 18.06.2020 w sprawie powołania Komisji doktorskiej w postępowaniu o nadanie stopnia doktora mgr Sylwestrowi Kosteckiemu w dziedzinie sztuki, dyscyplinie sztuk muzycznych
- Uchwała N7/2016—2017 Rady Wydziału Wokalno-Aktorskiego Akademii Muzycznej im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy z dnia 15.11.2016 ku w sprawie wszczęcia przewodu doktorskiego mgr Sylwestra Kosteckiego i wyznaczenia promotora
- Opinia promotora w przewodzie mgr Sylwestra Kosteckiego prof. dr hab. Małgorzaty Greli
- Uchwała o wyznaczeniu dr hab. Izabeli Kłosińskiej na recenzenta pracy doktorskiej kandydata
- Uchwała o wyznaczeniu mojej osoby na recenzenta pracy doktorskiej kandydata
- Protokoły komisji skrutacyjnej z przeprowadzonych głosowań;
- Lista obecności członków Rady Wydziału Wokalno-Aktorskiego z w/w posiedzeń;
- Lista członków Rady Wydziału zaliczanych w dyscyplinie artystycznej - wokalistyka uprawnionych do głosowania w sprawach przewodowych.

W świetle Ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. nr 65. poz. 595, ze zmianami Dz. U. nr 164, poz. 1365 z dnia 17.08.2005 r., tekst jednolity art. 6 ust. 1, 3) Rada Wydziału Wokalno-Aktorskiego posiadała uprawnienia do prowadzenia przewodu doktorskiego na stopień doktora w dziedzinie sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej wokalistyka.

Wyniki głosowania Rady Wydziału Wokalno-Instrumentalnego dot. wszczęcia przewodu

Liczba uprawnionych członków Rady	10 osób.
Na posiedzeniu było obecnych uprawnionych	9
Oddano głosów ważnych:	9
Za wszczęciem przewodu doktorskiego,	9
Głosów przeciwnych	0
Głosów wstrzymujących się	0
Quorum głosujących w chwili podejmowania uchwały zostało zachowane.	

Wyniki głosowania Rady Wydziału Wokalno-Instrumentalnego dot. powołania mnie na recenzenta

Liczba uprawnionych członków Rady	10 osób.
Na posiedzeniu było obecnych uprawnionych	9
Oddano głosów ważnych:	9
Za powołaniem mojej osoby recenzentem	9
Głosów przeciwnych	0
Głosów wstrzymujących się	0
Quorum głosujących w chwili podejmowania uchwały zostało zachowane.	

PODSTAWOWE INFORMACJE O DOKTORANCIE

Pań mgr Sylwester Kostecki urodzony w Łodzi studia muzyczne odbył na Wydziale Wokalno-Aktorskim Akademii Muzycznej w Łodzi /1980-1985/, a następnie w Akademii Muzycznej w Warszawie /1985-1987/ w klasie profesora Jerzego Artysza. Wykształcenie uzupełniał w późniejszych latach. W 2002 roku ukończył studia podyplomowe w zakresie Bankowości i Finansów w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, a w roku 2010 Studia Podyplomowe Marketingu Kultury (Wydział Dziennikarstwa i Nauk Społecznych) na Uniwersytecie Warszawskim. Jeszcze jako student został zaangażowany w Teatrze Muzycznym w Łodzi /1983/, a następnie w Teatrze Wielkim w Łodzi /1985/. W kolejnych latach był solistą Teatru Wielkiego w Warszawie, Teatru Wielkiego w Poznaniu, Teatru Muzycznego Roma w Warszawie, w Operze Śląskiej w Bytomiu i w Operze Wrocławskiej.

Do roku 2016 (złożenie dokumentacji w przewodzie doktorskim) artysta wykazuje 1406 spektakli operowych i koncertów w Polsce i wielu krajach na całym świecie w tym w Niemczech, Francji, Hiszpanii, Belgii, Holandii, Luksemburgu, USA, Rosji. Wśród wykonywanych partii pierwszoplanowych znajdujemy m.in. **Ismaele** w *Nabucco*, **Ernani** w *Ernani*, **Alfredo** w *Trawiacie*, **Don Carlo** w *Don Carlo*, **Radames** w *Aidzie*, **Otello** w *Otello* - G.Verdiego, **Turidu** w *Cavalleria Rusticana* - P.Mascaniego, **Polione** w *Normie* - V.Belliniego, **Florestan** w *Fidelio* - L.van Beethovena, **Cavaradossi** w *Tosce*, **Pinkerton** w *Madama Butterfly* - G.Pucciniego, **Faust** w *Mefistofelesie* - A.Boito, **Stefan** w *Strasznym Dworze*, **Jontek** w *Halce* - St.Moniuszki, **Max** w *Wolnym Strzelcu* - C.M.Webera, **Parsiwal** w *Parsiwalu*, **Tannhäuser** w *Tannhäuserze* - R.Wagnera, **Don Jose** w *Carmen* - G.Bizeta, **Dymitr i Szujski** w *Borysie Godunowie* - M.Musorgskiego, **Manru** w *Manru* - I.J.Paderewskiego, **Canio** w *Pajacach* - R.Leoncavallo, a także **Su Chong** w *Krainie Uśmiechu* - Fr.Lehara, **Edwin** w *Księżniczce Czardasza* - E.Kalmanna, **Książę** w *Nocy w Wenecji* - J.Straussa. W repertuarze koncertowym znajdują partie tenorowe w *Requiem* W.A.Mozarta, i G.Verdiego, *Messa di Gloria* - G.Pucciniego, *IX Symfonii* - L. van Beethovena.

Przedstawiona dokumentacja zawiera dokładny wykaz wykonanych partii operowych, operetkowych, oratoryjnych i koncertowych, a także wykaz teatrów, filharmonii i festiwali w których doktorant występował wraz z informacją o wykonywanych tam partiach.

Znajdujemy tutaj wszystkie teatry operowe w Polsce - Teatr Wielki w Warszawie, Teatr Wielki w Łodzi, Teatr Wielki w Poznaniu, Opera Wrocławska, Opera Śląska w Bytomiu, Opera Krakowska, Opera Bałtycka w Gdańsku, Opera Nova w Bydgoszczy, Opera na Zamku w Szczecinie, a także Teatr Muzyczny Roma w Warszawie, Mazowiecki Teatr Muzyczny OPERETKA w Warszawie, Teatr Muzyczny w Łodzi. Wymienione zostały teatry zagraniczne w których doktorant występował. Są to Teatr Bolszoj w Moskwie, Teatr im. M.Musorgskiego w St.Petersburgu, Teatr im. A.Puszkina w Niżnym Nowgorodzie, Opera w Sykwastarze /Republika Komi/, Státni Opera w Pradze, Stadttheater w Braunschweig, Greater Buffalo Opera CO.

Wymienione zostały także zespoły orkiestrowe z którymi doktorant współpracował. Są to Filharmonia Dolnośląska w Jeleniej Górze, Filharmonia Łódzka im. A.Rubinsteina, Filharmonia Pomorska w Bydgoszczy, Filharmonia Sudecka w Wałbrzychu, Filharmonia Śląska w Katowicach, Filharmonia Świętokrzyska w Kielcach.

W III części starannie opracowanej dokumentacji znajdują się kserokopie afiszy, programów, recenzji i wywiadów prasowych potwierdzających podane wcześniej fakty.

Dorobek artystyczny doktoranta jest imponujący.

OCENA PRACY DOKTORSKIEJ

Praca doktorska mgra Sylwestra Kosteckiego składająca się z dzieła artystycznego zarejestrowanego live na płycie DVD oraz opisu dzieła stanowiących całość nosi tytuł: „Partia Cania w operze „Pajace” Rugiero Leoncavallo – koncepcje interpretacyjne”

DZIEŁO ARTYSTYCZNE

Dzieło artystyczne to nagranie live z przedstawienia „Pajace” zarejestrowane w Opera Nova w Bydgoszczy 28 stycznia 2017 roku. Doktorant wykonuje partię Cania w towarzystwie Magdaleny Polkowskiej /Nedda/, Łukasza Golińskiego /Tonio/, Sławomira Kowalewskiego /Silvio/, Povlo Tolstoya /Peppe/, oraz chóru baletu i orkiestry Opery Nova. Od pulpitu dyrygenckiego spektakl poprowadził Wojciech Rajski.

Inscenizacja odbiega w charakterze od pierwotnych zamierzeń kompozytora zapisanych dokładnie w didaskaliach. Wszyscy wykonawcy śpiewają znakomicie swoje partie. Na tym tle doktorant wyróżnia się i przyciąga uwagę widza od pierwszego wejścia na scenę. Cechuje go duża swoboda sceniczna i piękne frazowanie w śpiewanej arii zachęcającej widzów do przyjścia na wieczorny spektakl. Canio z wdziękiem porusza się wykonując prawie baletowe „pas”. Aria zakończona pięknie tradycyjną frazą z doskonale brzmiącym wysokim „h”.

Drugie wejście Cania to bardzo ekspresyjna scena, w której zazdrosny Canio chce się dowiedzieć z kim Nedda spotkała się pod jego nieobecność. Scena kończy się słynną arią „*Vesti la giubba*”. Artysta doskonale łączy frazę muzyczną i tekst trudnej arii z okolicznościami scenicznymi, które w tym „na nowo odczytanym” spektaklu stworzył reżyser. Emocje które targają bohaterem są przez wykonawcę kontrolowane, mimo ogromnego wysiłku którego wymaga wykonanie tej arii. Odnoszę wrażenie, że wykonanie tej sceny nosi w sobie jakby doświadczenia doktoranta z wykonywania partii Cania w innych inscenizacjach opery Leoncavallo. Moment w którym Canio patrząc w swoje odbicie w lustrze śpiewa słowa „...*sei tu forse un uom? Tu sei Pagliaccio!*” jest bardzo poruszający i szczególnie odbierany przez artystów pracujących kiedykolwiek na scenie, a borykających się jak każdy z nieraz bardzo trudnymi problemami dnia codziennego.

Wyjątkowo trudne warunki ma artysta na początku ostatniej sceny, gdy Canio śpiewa bardzo trudne, napisane w szybkim tempie frazy arii „*Non, Pajaccio non son*” na obracanej dość szybko przez statystów małej scenie teatrzyku. W tej scenie doktorant doskonale ukazuje stan rozterki i totalnego zaślepienia zazdrosnego Cania, który nie panując nad emocjami morduje na scenie Neddę i chcącego jej przyjść z pomocą Silvia.

Doktorant dysponuje warunkami głosowymi niezbędnymi do wykonania tej dramatycznej partii i odpowiednim doświadczeniem scenicznym. Doskonale buduje dramaturgię począwszy od sympatycznego zaproszenia publiczności na „wspaniałe widowisko” w pierwszej scenie, do niepohamowanego ataku furii zakończonego podwójnym mordem w scenie ostatniej. Głos doktoranta, głównego bohatera spektaklu brzmi pewnie, w każdej scenie doskonale pokonując wszystkie trudności wokalne partii zapisane w partyturze.

OPIS DZIEŁA

Bardzo interesujący jest Opis dzieła składający się z wstępu, czterech rozdziałów, podsumowania i bibliografii. Najpierw autor przedstawia sylwetkę kompozytora i równocześnie autora libretta podając ciekawe fakty z jego życia. Pojawiają się pewne dość istotne rozbieżności dotyczące dat urodzenia i śmierci kompozytora. Autor opisuje przebieg studiów artystycznych i kolejnych prób kompozytorskich Rugiero Leoncavallo. Z powstałych dzieł operowych tylko „*Pajace*” na trwale pozostały w repertuarze teatrów operowych.

Rozdział drugi poświęcony jest okolicznościom powstania opery. Także w tym fragmencie autor podaje wiele interesujących szczegółów dotyczących powstania libretta opery, a potem jego opracowania muzycznego. Prapremiera opery w 1892 roku została przygotowana pod kierownictwem muzycznym Arturo Toscaniniego. Od tego momentu upłynęły tylko 3 miesiące do premiery w Berlinie. W tym samym roku także Warszawa, obok innych światowych stolic, mogła zobaczyć ten spektakl. Interesującym jest także fakt, że opera „*Pajace*” jako pierwsza we Włoszech została w całości utrwalona na płycie gramofonowej. Nagrania pod dyktando samego kompozytora dokonano w 1907 roku. Jest to także pierwsza opera sfilmowana w całości w 1931 roku w Teatrze San Carlo.

Rozdział trzeci to bardzo ciekawe kompendium wiedzy o polskich realizacjach opery w latach od 1892 do 1939 roku i w części drugiej obejmującej lata po II wojnie światowej tj. od 1945 do 2020 roku. Szczególnie w pierwszej części znajdujemy ogrom informacji o życiu muzycznym w Warszawie, Łodzi, Krakowie, Lwowie, Poznaniu, Wilnie, Stanisławowie, Bydgoszczy, Toruniu, Lublinie, Katowicach w kontekście wystawień przez różne, czasem dość przypadkowe zespoły opery „Pajace”. Pojawia się tutaj wiele nazwisk śpiewaków, odtwórców partii a także dyrygentów i organizatorów życia muzycznego na terenach polskich. Z informacji wyłania się także stan życia muzycznego i ogromnych trudności pokonywanych w tamtym czasie przez artystów i miłośników opery.

W drugiej części tego rozdziału autor omawia wszystkie premiery „Pajaców” jakie miały miejsce w polskich teatrach operowych po 1945 roku. Zrealizowano 30 premier tego dzieła w 9 teatrach operowych, w niektórych nawet sześciokrotnie (Kraków). Pojawiają się nazwiska realizatorów i obsady solistycznej spektakli. Przygotowanie tego materiału wymagało z pewnością wiele wysiłku i pracy źródłowej.

Równie interesujący jest rozdział zatytułowany „Canio – aktorskie i wokalne wyzwanie dla śpiewaka operowego”. Zamieszczona tutaj została analiza partii Cania z pozycji artysty śpiewaka wykonującego ją na scenie, w różnych inscenizacjach. Doktorant omawia trudności wokalne i emocjonalne których wymaga realizacja tej partii. Cenne są uwagi dotyczące koniecznej współpracy z realizatorami spektaklu, szczególnie z dyrygentem i reżyserem. Autor analizuje także historyczne wykonania znakomitych polskich śpiewaków, odtwórców tej roli. Analiza muzyczna partii Cania poparta jest odpowiednimi przykładami i uzasadnieniem wybranej interpretacji. W omawianiu pierwszej arii Cania pojawia się błąd – wykonując ostatnią frazę „A ventri tre ore” tenor śpiewa wysokie „h”, ale jest to tercja w akordzie G-dur, a nie kwinta jak podaje autor.

Na zakończenie tego rozdziału doktorant wylicza wszystkich wykonawców omawianej partii Cania w spektaklach zrealizowanych na ziemiach polskich. Pojawia się tu cała czołówka polskich tenorów, którzy pozostawili trwały ślad w historii polskiego teatru operowego.

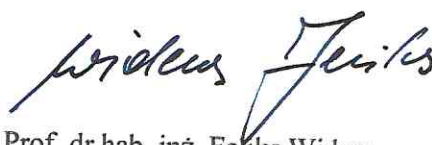
W bibliografii autor podaje wszystkie materiały źródłowe, w tym odnalezione adresy stron internetowych na których można znaleźć także bardzo interesujące nagrania archiwalne powiązane z tematem pracy.

KONKLUZJA

Praca doktorska Pana mgr Sylwestra Kosteckiego w pełni spełnia wymagania. Zarówno dzieło artystyczne jak i opis dzieła doskonale się uzupełniają. Doktorant wykazał się wspaniałymi umiejętnościami praktycznymi i obszerną wiedzą na opracowywany temat. Cenne są wiadomości i zebrane fakty historyczne dotyczące wystawiania opery Rugiera Leoncavallo w Polsce, odnalezione nazwiska realizatorów i śpiewaków wykonawców.

Mam przyjemność stwierdzić, że praca doktorska Pana Mgr Sylwestra Koseckiego to publikacja bardzo wartościowa, ciekawa pod względem artystycznym i merytorycznym, zawierająca wiele cennych wniosków które stanowią cenny wkład w rozwój dyscypliny artystycznej wokalistyka. Praca spełnia wymagania art. 13 ust.1 i 2 z dnia 14.03.2003 roku.

Pracę doktorską przyjmuje bez zastrzeżeń.

Prof. dr hab. inż. Feliks Widera